

28.4.2021

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta / HE 47/2021 vp
MmV@eduskunta.fi

Keski-Suomen liiton asiantuntijalausunto

Keski-Suomen liitto kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto aiheesta: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan toimeenpanosta sekä alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan hankkeiden rahoittamisesta ja niihin liittyviksi laeiksi.

Keski-Suomen liitto on muiden maakunnan liittojen tavoin lausunut aluekehittämislainsäädännön kokonaisuudesta ja sen uudistamisesta keväällä 2020. Nostan tässä asiantuntijalausunnossa esille siltä osin samoja teemoja, mitkä edelleen ovat aluekehittämislainsäädännössä tärkeitä kehittämis-kohteita.

Lakikokonaisuutta on onnistuneesti selkeytetty ja saatettu ajan tasalle. Molempien lakien rakenteen uudistamisessa on onnistuttu. Keski-Suomen liitto näkee tärkeänä, että aluekehityksen prosessit ovat selkeät, vaikuttavat ja läpinäkyvät sekä vahvistavat aluekehittämisjärjestelmän aluelähtöisyyttä. Aluekehittämisen tavoitteet ovat lakiehdotuksessa selkeät ja aikaa kestävä. Tältä osin on tärkeää, että aluekehittämisen lainsäädäntö, aluekehittämisjärjestelmämme ja sen eri prosessit tunnistavat erilaisten alueiden ominaispiirteet ja kehittämistarpeet. Esimerkiksi maaseudun kehittämiseen ja kaupunkikehittämiseen tarvitaan erilaisia työkaluja.

Keski-Suomen liitto korostaa, että aluekehittäminen tulee nähdä kokonaisvaltaisena, laajasti eri asioita sisältävänä kokonaisuutena. Suomalaisen aluekehitysjärjestelmän ei pidä kaventua yhden hallinnonalan asiaksi. Esimerkiksi alueiden käyttö ja aluesuunnittelu ovat erottamaton osa vaikuttavaa aluekehitystä, ja siksi myös maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) tulee nähdä osana aluekehittämislainsäädännön kokonaisuutta.

Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston sekä Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien säästösten kokoaminen rakennerahastojen kanssa samaan lainsäädäntöön on kannatettava ratkaisu ja selkeyttää osaltaan aluekehittämisen kokonaisuutta.

Maakunnan liitolla on tärkeä ja vahva rooli aluekehitysviranomaisena, mikä tulee ilmi toimeenpanon lain tarkoituksessa, alueiden kehittämisen vastuiden määrittelyssä kuin maakunnan liiton tehtävissäkin. Maakunnan liiton tehtävät on kuvattu uudessa laissa verraten hyvin ja johdonmukaisesti, keskittyen liiton keskeisimpiin ja tärkeimpiin tehtäviin. Keski-Suomen liitto nostaa tosin tältä osin esiin huolen siitä, että maakuntien liitot edelleen suljetaan kategorisesti pois tiettyjen

rahoitusinstrumenttien rahoittajaroolista. Yrityksille osoitettavien kehittämistukien (EAKR) mahdollisuus toisi lisää vaikuttavuutta ja joustavuutta suomalaiseen aluekehitysjärjestelmään.

Uutena aluekehittämisen toimintamallina ehdotettu valtion ja maakuntien välisen vuorovaikutuksen vahvistaminen aluekehittämiskeskustelu-menettelyn kautta on tervetullut uudistus. Ehdotetun mukaiset aluekehittämiskeskustelut säännönmukaistavat maakuntien ja valtion vuorovaikutusta. Sopimuksellisuus valtion, maakuntien liittojen ja kaupunkien välillä toteutuu paitsi sopimuksellisena yhteistyönä, myös toimintatapana. Aluekehittämiskeskustelujen tavoitteellisuutta tulisi edelleen lisätä ja keskusteluihin liittyvää systemaattista prosessia kehittää valtioneuvoston aluekehittämissäätöjen ja maakuntaohjelman vaikuttavan toimeenpanon edistämiseksi.

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman poistuminen lakisääteisenä asiakirjana on sinällään kannatettavaa suunnittelujärjestelmän keventämistä. Maakuntien yhteistyöryhmien tehtäviin ehdotetaan kuitenkin sisällytettäväksi EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman alueellisen rahoitussuunnitelman ja siihen liittyvän rahoituksen painopisteiden hyväksyminen, jolla Keski-Suomen liiton näkemyksen mukaan vahvistetaan rahoitussuunnittelun aluelähtöisyyttä.

Lain perusteluissa on esitetty, että maakunnan liiton olisi välittävän toimielimen tehtävä vastaanottaessaan sitouduttava huolehtimaan hallinnoinnin kustannuksista ohjelman teknisen tuen lisäksi, kuten nykyisinkin. Työ- ja elinkeinoministeriön välittävälle toimielimelle ohjelmasta maksama tekninen tuki kattaisi hallintokuluista noin puolet. Keski-Suomen liitto lausuu, että EU-ohjelmien hallinnon rahoitusta ei voida määrätä hoidettavaksi kuntarahoituksella, vaan maakuntaliittojen välittävän viranomaisen tehtävät on rahoitettava kokonaisuudessaan teknisellä tuella ja valtion rahoituksella. Tältä osin maakuntien liittoja ja ELY-keskuksia ei voi verrata keskenään.

Kaikkinensa aluekehittämislainsäädäntöön tehdyt rakenteelliset ja sisällölliset muutokset antavat aiempaa selkeämmän kuvan alueiden kehittämisen ja alue- ja rakennepolitiikan kokonaisuudesta. Sääntelyä on jonkin verran kevennetty ja yksityiskohtaisuutta on karsittu, mikä tukee alueiden erilaisista lähtökohdista tehtävää omaehtoista kehittämistyötä. Tosin asetustasolle siirtyy enemmän sääntelyä.

KESKI-SUOMEN LIITTO

Pekka Hokkanen

vt. maakuntajohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.